Lietas arhīva Nr. A42-01379-21/5
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0820.A420137921.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 20.augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Aija Tauriņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikuma par Rīgas domes Labklājības departamenta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu pārrēķināts dzīvokļa pabalsts par 2020.gada novembri.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas Sociālais dienests (turpmāk – dienests) ar 2020.gada 21.septembra lēmumu Nr.RSDP-20-24997-lsi piešķīra pieteicējam /pers. A/ dzīvokļa pabalstu 156,80 *euro* apmērā mēnesī par laika periodu no 2020.gada 1.septembra līdz 2020.gada 30.novembrim.

2020.gada 30.novembrī pieteicējs vērsās dienestā ar iesniegumu, kurā lūdza veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu par 2020.gada novembri. Iesniegumam pievienoti internetbankas maksājumu uzdevumi par veiktajiem maksājumiem.

Dienests ar 2020.gada 15.decembra lēmumu Nr.RSD-20-12310-lsi pieteicējam atteica veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu par 2020.gada novembri (turpmāk – sākotnējais lēmums).

[2] Rīgas domes Labklājības departaments (turpmāk – departaments) ar 2021.gada 11.februāra lēmumu Nr.DL-21-36-ap sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu (turpmāk – pārsūdzētais lēmums). Pārsūdzētajā lēmumā norādīts turpmāk minētais.

Pieteicējs kopā ar iesniegumu par dzīvokļa pabalsta pārrēķinu iesniedza maksājuma uzdevumus no internetbankas par 2020.gada 15.novembrī veiktajiem komunālo pakalpojumu maksājumiem, bet neiesniedza pakalpojumu sniedzēja kvītis vai rēķinus par faktiskajiem izdevumiem komunālo pakalpojumu apmaksai. Dzīvokļa pabalsta aprēķinā drīkst iekļaut izdevumus par attiecīgajiem komunālajiem pakalpojumiem ievērojot Rīgas domes 2013. gada 15.janvāra saistošajos noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā" (turpmāk – noteikumi Nr.202) pielikumā norādītos normatīvus, bet ne vairāk kā faktiskos izdevumus. Tikai komunālo pakalpojumu sniedzēju vai apsaimniekotāja izrakstītie rēķini ir apliecinājums faktiskajiem izdevumiem par komunālajiem pakalpojumiem.

Proti, noteikumu Nr.202 33.1.apakšpunktā ir norādīts, ka pieprasot dzīvokļa pabalstu, klients uzrāda ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo mēnesi. Noteikumu Nr.202 33.1.apakšpunkta jēga ir, ka dienestā ir jāiesniedz dokumenti, kuros ir norādīti ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītie faktiskie izdevumi, ja tādi nav dienesta rīcībā, piemēram, komunālo pakalpojumu sniedzēju izsniegts rēķins. Ja persona neiesniedz komunālo pakalpojumu sniedzēju rēķinus, pastāv reāla iespēja, ka dienests pārmaksās par komunālajiem pakalpojumiem, šādi izšķērdējot publiskus finanšu līdzekļus.

Tā kā dienestam nebija zināmi pieteicēja komunālo pakalpojumu apmaksas faktiskie izdevumi, tad dienests dzīvokļa pabalsta pārrēķinu nevarēja veikt. Dienestam nebija tiesību veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu, vadoties vienīgi no iesniegtajiem maksājuma uzdevumiem, nezinot faktiskās pakalpojumu izmaksas. Turklāt departaments pieteicējam jau 2020.gada 12.oktobra vēstulē un 2020.gada 23.decembra vēstulē sniedza skaidrojumu, ka dzīvokļa pabalsta pārrēķinā var iekļaut tikai komunālo pakalpojumu faktiskās izmaksas, kas nepārsniedz noteikumu Nr.202 pielikumā noteiktos normatīvos izdevumus.

[2] Nepiekrītot lēmumam pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par departamenta labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējam tiktu pārrēķināts dzīvokļa pabalsts par 2020.gada novembri. Pieteikumā norādīts, ka Latvijas Zinātņu akadēmijas Akadēmisko terminu datu bāze pierāda, ka kvīts nav rēķins. Saskaņā ar noteikumu Nr.202 33.1.apakšpunktu pieteicējam nav jāiesniedz rēķini, kā arī saskaņā ar minētajiem noteikumiem izdevumus apliecinošie dokumenti nav rēķini, bet gan kvītis un internetbankas izdrukas.

[3] Sociālais dienests rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, norādot, ka dzīvokļa pabalsta pārrēķinā drīkst iekļaut izdevums par attiecīgajiem komunālajiem maksājumiem, ievērojot noteikumu Nr.202 pielikumā norādītos normatīvus un dienests drīkst veikt apmaksu ne vairāk kā faktiskie izdevumi. Lai varētu veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu, atbilstoši Nr.202 33.1.apakšpunktam, ir jāiesniedz ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo vai kārtējo mēnesi. Ņemot vērā, ka pieteicējs nebija iesniedzis dzīvokļa izīrētāja SIA „Švarcmuiža" izrakstītu rēķinu par 2020.gada novembri, dienests nevarēja veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu. Pieteicējs ir vairākkārtēji rakstiski informēts par nepieciešamo dokumentu iesniegšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem, ko pieteicējs pastāvīgi ignorē.

[4] Departaments rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto, papildus norādot, ka departaments ir konstatējis, ka pieteicējs regulāri no sava konta pārskaitīja SIA „V&P Nami" naudas summas par komunālajiem pakalpojumiem par īrēto dzīvokli /adrese A/, neskatoties uz to, ka dienests pārskaitīja SIA „V&P Nami" pieteicējam piešķirto dzīvokļa pabalstu. Sociālais dienests pieprasīja no SIA „V&P Nami" rēķinus, kā rezultātā konstatēja, ka ņemot vērā, ka pieteicējs iesniedza dienestam maksājuma uzdevumus, nevis SIA „V&P Nami" rēķinus, dienests, aprēķinot dzīvokļa pabalstu, ir pārmaksājis vairāk nekā 65 *euro*. Saskaņā ar SIA „V&P Nami" sniegto informāciju dienestam, pieteicējs minēto pārmaksu ir pieprasījis atgriezt viņam, savā iesniegumā norādot trešās personas bankas

kontu. Minētais fakts apliecina dienesta prasības pamatotību iesniegt pakalpojuma sniedzēja rēķinus par faktiskajām izmaksām.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa konstatē, ka procesa dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu mutvārdu procesā un nepastāv citi šķēršļi lietas izskatīšanai rakstveida procesā, tādējādi tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, rakstveida procesā izvērtējot procesa dalībnieku lietā iesniegtos rakstveida paskaidrojumus kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, atzīst, ka pieteikums ir pilnībā noraidāms.

[7] Kā atzīts tiesu praksē, ja pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv visi no tiesību normām izrietošie kritēriji administratīvā akta izdošanai.

Izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (*Senāta 2007.gada 12.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-118/2007 (A42254704*)).

Pieteicējs vēlas, lai viņam tiktu pārrēķināts piešķirtais dzīvokļa pabalsts par 2020.gada novembri.

Attiecīgi lietā ir jāvērtē vai pieteicējam ir tiesības prasīt izdot tādu administratīvo aktu, ar kuru būtu pārrēķināts dzīvokļa pabalsts par 2020.gada novembri, kurš ar 2020.gada 21.septembra lēmumu Nr.RSDP-20-24997-lsi noteikts 156,80 *euro* apmērā.

[8] No lietas materiāliem (*lietas 23.-26.lapa*) konstatējams, ka pieteicējs kā pamatu dzīvokļa pabalsta pārrēķināšanai iesniedza internetbankas izdrukas, kurās kā maksātājs norādīts pieteicējs, kā saņēmējs norādīts SIA „Švarcmuiža", maksājumu uzdevumos norādīts, ka maksājumi ir par elektroenerģiju, ūdeni un kanalizāciju, citiem izdevumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošana, citi izdevumi NĪN un uzturēšana, ekspluatācija par 2020.gada novembri.

[9] Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 35.panta piektajai daļai dzīvokļa pabalsta apmēru, izmaksas kārtību un personas, kuras ir tiesīgas saņemt šo pabalstu, reglamentē pašvaldības saistošajos noteikumos

Attiecīgi noteikumi Nr.202 (*spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā*) cita starpā nosaka dzīvokļa pabalsta pieprasīšanas, piešķiršanas un saņemšanas kārtību, kā arī personas, kuras ir tiesīgas to saņemt.

Saskaņā ar noteikumu Nr.202 2.2.apakšpunktu izdevumus apliecinoši dokumenti ir kases čeka, stingrās uzskaites kvīts vai faktūrrēķina oriģināls vai internetbankas izdruka (apstiprināta bankā, ja dokuments nav apstiprināts ar elektronisko parakstu), kurā norādīts klienta vārds, uzvārds, personas kods, maksājuma mērķis, samaksas summa un samaksas datums.

Attiecīgi internetbankas izdruka un kvīts ir viens no izdevumus apliecinošiem dokumentiem.

Minēto noteikumu 19.punktā noteikti pabalstu veidi kurus piešķir Rīgas pilsētas pašvaldība, tostarp, 19.2.apakšpunktā noteikts, ka Rīgas pilsētas pašvaldība piešķir dzīvokļa pabalstu.

Saskaņā ar minēto noteikumu 33.1.apakšpunktu, pieprasot saistošo noteikumu 19.2.apakšpunktā minēto pabalstu, klients papildus saistošo noteikumu 3.1. un 3.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem cita starpā uzrāda ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītu maksājumu kvīšu oriģinālus (iesniedzot kopijas) par iepriekšējo vai kārtējo mēnesi.

Savukārt saskaņā ar minēto noteikumu 34.punktu pieprasot noteikumu 19.3. un 19.9.apakšpunktā minētos pabalstus, papildus šo saistošo noteikumu 3.1. un 3.2.apakšpunktā minētajiem dokumentiem klients iesniedz izdevumus apliecinošus dokumentus.

Tādējādi secināms, ka noteikumos Nr.202 konkrētam pabalsta veidam ir noteikti atšķirīgi izdevumus apliecinoši dokumenti, kuri ir jāiesniedz, lai apliecinātu maksājumus.

[10] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ir dienestam iesniedzis maksājumus apliecinošus dokumentus – interneta izdrukas. Lietā ir strīds par to, vai pieteicējam ir jāiesniedz arī pakalpojumu sniedzēju izrakstītie rēķini, kas apliecina faktiskās pakalpojumu izmaksas.

Pieteicējs uzskata, ka minētie rēķini dienestam nav jāiesniedz, jo rēķinu iesniegšana nav norādīta noteikumos Nr.202, kā arī rēķins nav kvīts.

Tiesa piekrīt pieteicēja uzskatam, ka pakalpojumu sniedzēju izrakstītie rēķini nav norādīti noteikumu Nr.202 3.1., 3.2. un 33.1.apakšpunktā, proti, tie nav kvītis, jo kvīts ir maksājumu veikšanu apliecinošs dokuments, savukārt rēķins ir maksājuma veikšanu pieprasošs dokuments.

Vienlaikus vērtējot to, vai sociālajam dienestam ir tiesības pieprasīt klientam komunālo pakalpojumu sniedzēju izrakstītos rēķinus, tiesa konstatē turpmāk minēto.

Noteikumu Nr.202 52.punkts noteic, ja klientam triju mēnešu laikā pēc iesnieguma par dzīvokļa pabalsta aprēķināšanu iesniegšanas mainās izdevumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, Sociālais dienests, pamatojoties uz klienta iesniegumu un ar dzīvojamās telpas lietošanu saistītiem izdevumus apliecinošiem dokumentiem, veic dzīvokļa pabalsta pārrēķinu par šo periodu atbilstoši faktiskajai situācijai.

No minētās normas izriet, ka dienētam ir jānoskaidro faktiskā situācija.

Noteikumu Nr.202. pielikumā ir noteikti dzīvokļa pabalsta aprēķināšanai izmantojamie normatīvie izdevumi. Piemēram, minēto noteikumu pielikuma 1.punktā noteikts, ka aprēķinot dzīvokļa pabalstu par dzīvojamo telpu īri vai apsaimniekošanas izdevumiem un par apkuri pabalstu piešķir par dzīvokļa kopējo platību 32 m^2 vienai personai un 18 m^2 katrai nākamajai personai, savukārt pabalstu aprēķina par visu platību, ja tas ir vienistabas dzīvoklis vai istaba kopējā dzīvoklī vai divistabu mājoklī dzīvo un dzīvesvietu deklarējusi (-šas) persona (-as), kurai (-ām) noteikta I vai II grupas invaliditāte vai kura (-as) saņem valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu, vai viena vai vairākas personas, kura (-as) vecāka (-as) par 65 gadiem un kurai (-ām) nav taisnās līnijas radinieku (bērni).

Par dzīvojamo telpu īri ņem vērā saskaņā ar noslēgtā īres līguma nosacījumiem vai komunālo maksājumu kvītī norādīto summu mēnesī (nepārsniedzot pielikuma 1.1. vai 1.2. apakšpunktā norādītos normatīvus), bet ne vairāk kā mājoklim ar kopējo platību līdz 32 m^2 – 8 *euro* par 1 m^2; mājoklim ar kopējo platību virs 32 m^2, līdz 45 m^2 – 7 *euro* par 1 m^2; mājoklim ar kopējo platību virs 45 m^2 – 5 *euro* par 1 m^2.

Noteikumu Nr.202 pielikumā noteikts, ka, aprēķinot dzīvokļa pabalstu par gāzi tiek ņemtas vērā izmaksas atbilstoši skaitītāju rādījumiem, bet ne vairāk kā dzīvoklī ar gāzes plīti – 6 m^3 izmaksas mēnesī vienai personai un 3 m^3 izmaksas mēnesī katrai nākamajai personai ģimenē; dzīvoklī, kur karsto

ūdeni iegūst, izmantojot gāzi, – papildus 3 m^3 izmaksas mēnesī personai.

Tādējādi dienestam ir pienākums pārliecināties par faktiskajām dzīvojamās telpas īres, komunālo maksājumu un apsaimniekošanas izmaksām, tai skaitā pieprasot no personas dokumentus, kas apliecina īres, komunālo maksājumu un apsaimniekošanas faktiskās izmaksas, kā arī dokumentus kas apliecina, piemēram, īrētās telpas platību, apkures veidu un citu informāciju, kas nepieciešama, lai pieņemtu noteikumiem Nr.202 atbilstošu lēmumu.

Apstāklis, ka normatīvie akti tieši neparedz konkrēta dokumenta iesniegšanu pabalsta pieprasīšanai, nav šķērslis dienestam šādus dokumentus pieprasīt, ja tie ir nepieciešami pareizai sociālā pabalsta aprēķināšanai.

Pieteicējs atbildētājam nav iesniedzis dokumentus, kas apliecina faktiskos izdevumus par īri, komunālajiem pakalpojumiem un apsaimniekošanas izdevumiem, līdz ar to atbildētājam nebija pamats veikt dzīvokļa pabalsta pārrēķinu par 2020.gada novembri, tādējādi pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku.

Turklāt kā norādījis atbildētājs savā paskaidrojumā, pieteicējs ir rīkojies negodprātīgi, kā rezultātā dienests ir pārmaksājis dzīvokļa pabalstu vairāk kā 65 *euro*.

[11] Pastāvot tiesas konstatētajiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem tiesa atzīst, ka nepastāv priekšnoteikumi pieteicējam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai, līdz ar to pieteicēja pieteikums ir pilnībā noraidāms.

[12] Pieteicējs ar tiesas lēmumu bija atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikuma iesniegšanu tiesā. Tā kā pieteikums ir noraidāms, bet tas ir iesniegts sociālās drošības jomā, pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto un piekto daļu nav uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto un piekto daļu, 246.-251.pantu un 289.-291.pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes Labklājības departamenta labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu pārrēķināts dzīvokļa pabalsts par 2020.gada novembri.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) A. Tauriņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese A. Tauriņa
Rīgā 2021.gada 20.augustā